

A történész igazsága és magányossága

Raffay Ernő életművének teljes és átfogó méltatását és elismerését nyilvánvalóan az utókor fogja elvégezni. Raffay a legjelentősebb magyar történészek egyike, akinek munkásságát évszázadok múlva is olvasni és idézni fogják a korunk iránt érdeklődők, mert megkerülhetetlen tanulmányok és könyvek sokaságát tette le a magyar történettudomány asztalára. Ez akkor is így lenne, ha pályafutása véget ért volna, mielőtt a levéltárban fellelhető dokumentumok alapján megkezdte a hazai szabadkőművesek történetének feldolgozását s munkája eredményének könyvekbe foglalását. E könyvekkel részben érvényét veszítette a korábbi történelemszemlélet, és ha Magyarországon létezne a politikától és az uralkodó ideológiáktól független történettudomány, akkor lényegében újra kellene írni az egész magyar történelmet a 19. század utolsó harmadától napjainkig. A szabadkőművesség működését megismerve sok mindent újra kellene gondolni az első világháborúról, az úgynevezett Tanácsköztársaságról, Trianonról vagy akár a Szabad Demokraták Szövetségéről, akik szellemi elődüknek vallották az egyik legnagyobb magyar- és keresztényellenes szabadkőművest, a zsidó származású Jászi Oszkárt.

Raffay nem veti magát alá a szakma egészét érintő hallgatólagos megállapodásnak, mely szerint igenis léteznek események, témák és történesek, amelyek feszegetése különféle – gazdasági és szellemi – érdekcsoportok érdekeit sérthetik, ezért nem része a kanonizált történelemtudománynak. Olyan eretnek ő, akinek fontosabb az igazság kimondása és dokumentálása, mint a szakma részéről jelentkező informális nyomás bizonyos kérdések elhallgatására, tabusítására. Emiatt jött létre ez a kényes helyzet, ezért van az, hogy az egykori szabadkőművesek kései leszármazottai és baloldali szellemi örökösei nem akarnak tudomást szerezni felmenőik dicstelen, magyar- és keresztényellenes tevékenységéről. Nem nézik jó szemmel Raffay történészi tevékenységét, tényfeltáró

könyveinek sikerét. Ahol lehet, fellépnek ellene. A kanonizált világhoz tartozó sajtótermékek említést sem tesznek ezekről a történelmi jelentőségű feltáró munkákról. A legnagyobb könyvterjesztők nem árusítják a könyveit, a kanonizált világhoz tartozó folyóiratok, napilapok stb. agyonhallgatják. Sajnos a jobboldali fórumok egy része, miután betegesen fél az oktalan antiszemitázástól, csatlakozott az „amiről nem tudok, az nem létezik” mozgalomhoz. Pedig ezek a könyvek tényeken, korabeli dokumentumokon alapulnak, ezért az igazságtartalmukat elég nehéz kétségbe vonni.

Nem kétséges, hogy Raffay is azok közé tartozik, akiket az utókor fog igazán értékelni és rehabilitálni. Akkor már sehol nem lesznek a jelentéktelen Gerő Andrások és Ripp Zoltánok, az akadémiai kutatóintézetek mostani egymást menedzselő sztárjai, akik csak addig érdekesek, amíg élnek. A halál minden ember életében új helyzetet teremt: lezárja a múltat és megnyitja a jövőt, de ez utóbbit csak a művek számára. Hiába próbálják elhallgatni, az igazság előbb-utóbb mindig győzedelmeskedik.

Jellemző, hogy Komoróczy Géza *A zsidók története Magyarországon* című kétkötetes gigantikus méretű könyvét (Kalligram Kiadó 2012, Pozsony) sikerült úgy megírni, hogy Raffay Ernő neve említésre sem kerül benne. Ez nem azért baj, mert Komoróczy köztudottan filozemita, de elfogultsága eleve lehetetlenné teszi, hogy műve megfeleljen a tudományosság kritériumainak. Mennyire vehető komolyan egy történész, aki elhallgatja, hogy a zsidók rendkívül negatív és meghatározó szerepet töltek be a magyar szabadkőműves mozgalmakban? Miért hallgatja el vitathatatlan magyar- és keresztényellenességüket?

Történelmünk szerves részeként kezelve, előítéletektől mentesen, a levéltári forrásokra és egyéb fellelhető dokumentumokra hivatkozva nyíl-

tan fel kell tárni, hogy a zsidóság bizonyos csoportjai milyen szerepet játszottak a szabadkőműves mozgalmakban, s hogy ez utóbbiak milyen jelentős befolyást gyakoroltak a korabeli politikai és szellemi életre. Éppen Raffay könyveiből tudhatjuk meg, hogy az eddig jelentéktelennek beárlított szabadkőműves páholyok milyen óriási befolyásolási potenciállal bírtak. Kis túlzással azt is mondhatnánk: történelemformáló szerepük volt. Ezt már nem lehet meg nem történné tenni: kissé szánalmas és unalmas, hogy e folyamatok feltáróit napjaink véleményvezérei rendszeresen antiszemitázzák vagy összeesküvéselmélet-hívőnek nevezik. Tudományos kérdésekben az oktalan stigmázás elég kis hatékonyságú, érvként pedig értelmezhetetlen.

2010-ben jelent meg a szabadkőművességgel foglalkozó könyvsorozatának első darabja *Szabadkőművesek Trianon előtt* címmel. E kötet bevezetésében Raffay Ernő rendkívül áttekinthetően fogalmazza meg a progresszív szabadkőműves páholyok céljait. Ezek röviden: a kereszténység (névlegesen a klerikalizmus és a római katolikus egyház) elleni harc, valamint ezzel összefüggésben az oktatás államosítása; a szabadkőművesi elveket realizáló népparlament létrehozása az általános választójog bevezetésével; a magyar nemzet történelmének átírása és a nemzeti hagyományok köztudatból való kiiktatása, nevetségessé tétele. Ugyanitt olvashatjuk: „az első világháborút megelőző mintegy másfél évtizedben a magyarországi szabadkőművesség szembekerült, pontosabban fogalmazva tudatosan szembefordult az ország magyar népének legfontosabb stratégiai létérdekeivel.” A következő kötetekben felvonultatott tényanyag vitathatatlanra tette e megállapítás helytállóságát. A 2011-es *Harcoló szabadkőművesség* és a 2012-es *Politizáló szabadkőművesség* jól érzékelteti a páholyok radikalizálódását, a radikális tagok és harcuk (ők valóban annak tekintették) egyre agresszívabbá válását.

Bárki nyomon követheti e könyvekben az eszmei-politikai folyamatot, amelynek végeredményeként a baloldali radikálisok szinte egyeduralomra tettek szert, előkészítve az 1919-ben történeteket. Jászi már 1911-ben így beszélt: „kell, hogy a mi szövetségünk egyre inkább az emberi haladás internacionáléjának magyarországi serege legyen, mely mint avantgárd élcsapat tanulmányozza a terepet, és készítse el a haditervet ama reform-

eszmék számára, melyeket a kartársak elmaradt tömege, a hatalmasak és az elnyomottak csőcseléke még felfogni vagy megvalósítani nem képes.” Külön aktualitást ad e gondolkodásmódnak, hogy sokan ma is osztják Jászi Oszkár főmester testvér történelemszemléletét: „vagyis azt gondolom, hogy az ország összes középkori hatalmival: a hitbizományokkal és a holtkézzel, a gentryvármegyével és az egész grófi-papi álkultúrával sokkal könnyebben és biztosabban vívhatnók meg a demokrácia harcát, ha magában a polgárságban és a népben nem élne egész sereg téveszme és célszerűtlen érzelm a múltat illetően.” Később hozzáteszi: „mindezeket azért mondom el, Testvéreim, mert eszmeteremtő munkánk koronájának tartanám azt, ha egy modern, okos és becsületes magyar történelmet adhatnánk a magyar polgárság és a nép kezébe.” Arról is szólt, hogy „erre a munkára megvannak a kellő szellemi erők”. Ezek a kirohanások a befogadó magyar kultúra ellen aligha tettek jót a magyar–zsidó együttélésnek.

Hiába az 1886-ban kiadott belügyminiszteri rendelet, mely szerint a szabadkőműves páholyok nem foglalkozhatnak politikai és vallási kérdésekkel, Jászi Oszkár és társai az 1908-ban létrehozott Martinovics páholyban folytatott tevékenységükkel az ezeréves magyar állam felbomlását segítették. A politikai életben elért hatékonyságukat jelzi, hogy az 1918. október 31-i őszirózsás forradalomban megalakult Károlyi-kormányban a miniszterek és az államtitkárok jelentős része (például Jászi Oszkár, Kunfi Zsigmond, Szende Pál) radikális szabadkőműves volt.

Nyilvánvaló, hogy ez a szellemiség és gondolkodásmód a mai balliberális értelmiségi holdudvar és a volt SZDSZ sajátja. Igaza van Raffaynak, amikor erről így ír: „értjük azt, ha egy betelepített (a grófok és a főpapok ugyanis megengedték neki) jövevény család sarja szellemileg és érzelmileg, tudatában és lelkében nem képes azonosulni az elmúlt ezer magyar esztendővel. De miért kell álkultúrának titulálni azt, amit nem az ősei teremtettek?” Érthetetlen, hogy olyan radikális, progresszív szellemiségű zsidók - akiknek a nagyapja még Galíciában élt és magyarul sem tudott, ráadásul egy egészen másik világban szocializálódott -, miért tartották szükségesnek a befogadó magyar nép kultúrájának és történelmének becsméréését. Egy lehetséges válaszra lehetünk az alábbi idézetben: „Konrád György az egész kötetben arra keresi a

választ, milyen nép a zsidó, mi különbözteti meg a többitől, mi adja a sajátosságait. Úgy látja, szemtelen, vitatkozós, tolakodó, megbocsáthatatlanul gyors – lassúbb népekben hamar felhorgad az antiszemitizmus. Míg a keresztény népek különösebb nehézség nélkül, nyomtalanul be tudnak olvadni egymásba, a zsidók különállása, identitása megmarad, akkor is, ha ugyanabban a kultúrában élnek. Talán mert nem érzik szellemi »szükségességnek« a teljes elvegyülést.” (Jolsvai Júlia írása Konrád György: Zsidókról című könyvéről, Origo, 2010. december 29.)

Raffay legutóbbi könyve, a *Szabadkőműves béklyóban* az egyik legnagyobb magyar költő, Ady Endre szabadkőműves kapcsolatairól, újságírói tevékenységéről szolgáltat meglepő információkat. Elkészerítő és kiábrándító szembe nézni a ténnyel, hogy ez a költőzseni pályája kezdetén mennyire kisszerű és könnyen manipulálható ember volt. 1900. január 7-én, öt nappal Nagyváradra érkezése után, egyik levelében ez a megdöbbentő, meglepően primitív világszemléletről árulkodó mondat szerepel: „Ebben a városban valaki vagy zsidó, vagy pojáca.” Publicisztikai tevékenységét nehéz minősíteni: cikkei valójában a liberalizmus, a radikalizmus és a szocializmus népszerűsítését szolgálták, ezért aki teheti, olvassa inkább verseit. A történésznek sem lehetett könnyű az igazi Ady portréjának leírása, de a tényekkel mindenkor szembe kell nézni, ideértve a nagyváradi László király szabadkőműves páholyhoz fűződő meghitt és kiábrándító viszonyt is.

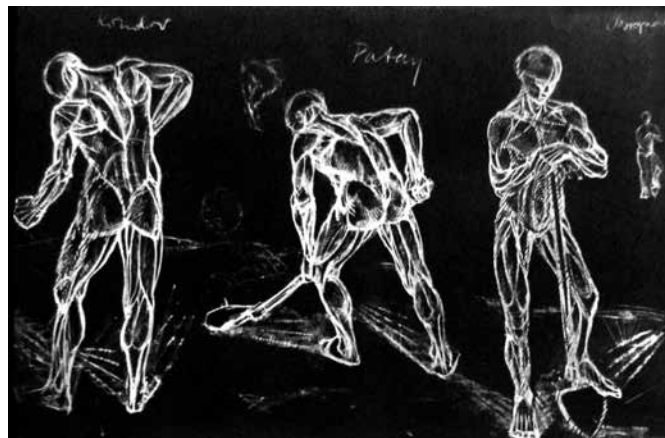
E kötet elolvasása után válik csak érthetővé, hogyan jutott el 1917-ben Ady egészen odáig, hogy a magyarság jövőbe vezető egyetlen útjának a magyar-zsidó összeolvadást tartsa.

Már utaltam rá, hogy a hazai tudományos élet és a tömegtájékoztatás elhallgatja a hazai radikális szabadkőművesség befolyását és történetét levéltári forrásokon keresztül bemutató, rendkívül érdekes köteteket. Az elhallgatás egyik oka nyilvánvalóan az a figyelmen kívül nem hagyható tény, hogy a radikálisok zöme zsidó származású volt, a másik valószínűleg a kísérteties hasonlóság a két korszak történései között. Természetesen léteznek másféle megközelítési módok is: „bő száz éve fészkelődnek itt úgy, hogy egyre tágabb teret nyissanak maguknak: ők akarják diktálni, milyennek lássuk magunkat, történelmünket, elődeinket, mit higgyünk, mit ne, mit tekintünk jónak, mit szépnek. Bauerék szerint a magyarság hősei nem hősök, a magyar tragédiák nem tragédiák, a magyar fájdalom nem fontos, provinciális, egyenesen nevetséges.” (Bíró Zoltán: Bauerék és a magyarok, Magyar Hírlap, 2011. június 14.)

Tartok tőle, hogy távol még az idő, amikor e kérdésekről higgadt, józan tudományos diskurzust lehet folytatni.

Nehéz és hálátlan feladatot vállalt Raffay Ernő, amikor a tudomány által elvárt kritériumoknak megfelelően nekilátott e kényesnek számító téma feldolgozásának. Ellenfelei annak ellenére antiszemitázzák, hogy Raffay a kiegyensúlyozottságra törekedve hangsúlyozza a valóság sokoldalú voltát. Egyik könyvének végszavában egyértelműen kifejti, hogy léteztek olyan zsidók és szervezetek, amelyek „mind szabadkőművesi, mind esetlegesen politikai működésükkel a magyar állam megerősítését kívánták szolgálni. Közöttük több páholy-főmester, valamint szabadkőműves páholytag országgyűlési képviselő is megtalálható.”

De mint a dokumentumok bizonyítják, nem ők voltak a hangadók!

Részlet a
Művészeti anatómiából